

SLOVENEČ.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila.

Za navadno dvestopno vrsto se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat, 8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; veče pis-menke plačujejo po prostoru. Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisane vračajo.

V torek,
četrtak in saboto
izhaja in velja:
Za celo leto . . . 7 for. 50 kr.
„ pol leta . . . 3 „ 70 „
„ četrt leta . . . 2 „ 70 „
„ mesec . . . — „ 70 „
Po pošti:
Za celo leto . . . 9 for. 50 kr.
„ pol leta . . . 4 „ 80 „
„ četrt leta . . . 2 „ 70 „
„ mesec . . . — „ 90 „

Št. 29.

V Celovcu v saboto 9. marca 1867.

Tečaj III.

Kranjski zbor razpuščen.

X. Iz Ljubljane 4. marca.

Kakor Vam je že znano po telegrafu, je tedaj tudi Kranjski deželni zbor razpuščen. V današnji seji bral je državni namestnik baron Bach sledeči cesarski patent:

Mi Franc Jožef prvi,

po milosti Božji cesar avstrijski.

Po Našem namestniku se Nam je sporočilo, kako so tekle razprave deželnega zbora Naše vojvodine kranjske.

Dobro Nam je djalo, ko smo zasliali pri tej priliki na znanje dano zagotovljenje zvestobe in vdanosti zastopnikov Svojega zvestega naroda kranjskega.

Spolnovaje Naš poziv je tudi deželni zbor pripravljen bil, voliti poslance v državni zbor, vendar je pa po sklepu ob enem storjenem razodel zastran naloge in pristojnosti državnega zbora tako razumenje, katero bi, ako se mu o pravem času ne stopi nasproti, popolnoma vničilo namen, v kterega je poklican državni zbor.

Mi smo tedaj sklenili, obrniti Se še enkrat do Svojega naroda kranjskega in ukazujemo:

I. Deželni zbor Naše vojvodine kranjske se ima, ravnaje se po §. 10 deželnega reda, razpustiti in se ima precej zaukazati razpis novih volitev.

II. Mi Si pridržujemo, odločiti dobo, v kateri se bode sklical novi deželni zbor.

Dano v Našem cesarskem poglavitem in prestolnem mestu na Dunaju dne prvega mesca marca v letu tisoč osem sto šestdeset sedmem, Našega cesarjevanja devetnajstem.

Franc Jožef I. r.

Beust I. r. Komers I. r. Wüllerstorff I. r.
John F. M. L. I. r.

Po najvišem povelju:
Bernhard vitez Meyer I. r.

Razpisane so nove volitve in sicer:

Za kmečke občine na dan 26. marca t. l., za mesta, trge in kupčijsko zbornico ljubljansko na dan 27. marca t. l., in za veliko posestvo na dan 28. marca t. l.

Narodni volilni odbor, kteremu ste prvokrat tako sijajno zaupali, dragi rojaki, bode Vam zopet priporočal može, ktere volite. Ti može pa so naši stari poslanci!

Mi ne smemo in ne moremo drugače voliti! Ostanimo stanovitni! Bog nam pomózi! Presvitli cesar sam pravi: „Dobro nam je djalo, ko smo zasliali pri tej priliki na znanje dano zagotovljenje zvestobe in vdanosti zastopnikov Svojega zvestega naroda kranjskega.“ — Rojaki, to so važne besede; pokazite, da zaupate tem možem! Enoglasno jim dajte svoje glasove!

Bili pa so dosedanji poslanci, ki vam jih kličemo v spomin, ti-le;

I. Poslanci kmetiških sosesk:

Za ljubljanski in vrhniški okraj: gosp. dr. Janez Bleiweis in gosp. Fideli Terpine, grajščak.

Za kamniški in brdski okraj: gosp. dekan Ivan Toman.

Za kranjsko-loško-tržiški okraj: gosp. baron Anton Zois, grajščak in gosp. Anton Kos, ljubljanski stolni prost.

Za radolški in kranjsko-gorski okraj: gosp. fajmošter Lovro Pintar.

Za postojnski-planinski-senožeski-bistrski in loški okraj: gosp. dr. Costa, župan ljubljanski, in gosp. Matija Koren, posestnik.

Za vipavski in idrijski okraj: gosp. dekan Juri Grabrijan.

Za novomeški, kostanjeviški in krški okraj: gosp. Jožef Zagorec, posestnik.

moramo, da jo osrečimo, in če domovino obdaja megla nesreč, se mi tega ne smemo veseliti. Prav ima pesnik, ki poje:

Brez solca kar bliščečega
Bilé višine bi nebá,
Kar vert brez krasnih je cvetic,
Dobrava, log, brez milih tic,

Razgraja kedar hud' vihar,
Na morji kar bi bil veslár,
Kar nježno dete ločeno
Bi skerbne matere biló:

Brezdomoljubni človek je,
Ki oterpnjeno ima sercé,
Ko pribučí nevihta, grom,
Zadevši dragi, mili dom.*)

Naša serca naj ne bodo oterpnjena do osode domovine, marveč zbuajamo v sebi domoljubje, in glejte, ravno zdaj tirja domovina marsikaj od nas. Naša slovenska domovina, ali še bolj prav, mi Slovenci imamo mnogo nasprotnikov, kteri nam hočejo naš mili materni jezik pristuditi, nam ga morebiti s časom odvzeti in tako našo staro slovensko zemljo v drugo preurediti. To se ne sme zgoditi in se tudi ne bo zgodilo, dokler šteje naša slovenska zemlja še toliko vernih sinov! Mi nočemo nikogar žaliti, nikomur pravic kratiti; mi pa tudi nočemo, da bi se nam pravica jemala. Branili bodemo, kar smo od naših prededov sprejeli, da ohranimo in zapustimo vse in še olupšano in uterjeno našim potomcem. Branili bodemo jezik slovanski, in trudili se, da mu pridobimo tako veljavo, kakor jo zasluži, kakoršno je vžival že v starodavnih časih, ko sta sv. Ciril in Metod Slovanom sv. vero oznanovale in sv. mašo slovensko brala, ko so se koroški vladarji na Gospésvetskem polji po slovensko ustanovljali, ko je cesar Karol IV. izdal postavo, da se na-

*) Josip Cimperman.

Besednik.

Slovenci, posluš!*)

„Bratje, to mi dovolite,
Da vam dajam krepko roko
In ljubezen pregloboko.“
M. Vilhar.

Pozdravljam vas s temi pesnikovimi besedami. Bratje smo si, in dolžni si bratovsko ljubezen. Saj smo vsi na slovenski zemlji zagledali beli svet; nas vse je najprej ogledovalo prijazno oko, oko polno ljubezni; objemale so nas in božale roke matere mile, matere slovenske. Iz njenih ust smo sprejeli tudi besedo; ona nas je učila govoriti, nam je poterpežljivo odgovarjala na sto in sto otroških vprašanj. Kdo ne spoštuje svoje še žive matere, kdo nima svoje rajuke v blagom spominu! Spoštujejo pa tudi najdražjo reč, ki smo jo od nje sprejeli, namreč jezik materni. Kdor bi ga zatajil, ali bi s tem ne tajil tudi, da ga je slovenska mati rodila? Ali bi s tem ne kazal, da ne časti svojih roditeljev, da zametuje tiste, od kterih je jezik sprejel? — Žalostno je, da se še nahaja dosti takih zasleplencev, ki zažgejo svojo lastno hišo, da bi vpepelili tudi sosedovo posestvo in brata spravili na beraško palico, da bi moral pri ptujcu milosti prositi! —

Če se tu krog oziram, tako se mi serce širi, kajti tu ne vidim nobenega odpadca, temuč le verne sine matere Slave. Preserčno vas pozdravljam, mili bratje, in vam zakli-

*) Toti govor je govoril vrli naš F. V. pri neki veselici v beljaški okolici. Vredn.

čem: Dobro došli in — živijo! Bodimo zmiraj zvesti svojemu narodu, spoštujmo vedno mili materni jezik, potegujmo se zanj, bodimo si prvi prijazni in bratje, in

„Če nam je ljubezen mati
Ino sloga nas pobrati,
Večna bo Slovencev čast!“

Če zapelje osoda človeka daleč daleč proč od rojstnega kraja, iz očetovske hiše, tako se mu pogosto v britki žalosti in nepopisljivem hrepenenju serce skerči, če stopi v duhu nazaj v kraj, kjer je tekla njegova zibel, kjer mu je bil vsak obraz znan, kjer je preživel svoja mlada leta, kjer morebiti stari oče, potreben podpore, skerbi, in oslabela mati zdihuje ali solze toči za njim, ali kjer morebiti blage starše že krije zelena gomila. In če se verne čez dolgo zopet v svoj domači kraj, tako s solznim očesom pozdravlja znane gore, govori v vsakim germom, pod katerim je kot otrok cvetic iskal, z drevesom, pod katerim se je igral, s kameni, čez ktere je skakljaj. Kako mu je tu vsaka, še tako majhna stvarica znana, mična in ljuba! To stori čut ljubezni do domovine, ki ga je Bog v serce vsacega človeka položil. Saj še ptica rada tje leti, kjer se zleže.

Mili bratje, kaj pa je naša domovina? — Na slovenski zemlji smo se rodili, na slovenski zemlji smo prvi zrak dihali, slovenska zemlja je rodila naše predstarše in redi nas, v slovenski zemlji počivajo trupla naših pridnih očakov, kteri so nam zapustili dragi dom, bele cerkve, prijazne vasi, obdelano polje, — v slovenski zemlji bodo, ako nam bode Bog milostljiv, počivala tudi naša trupla. Pač bi se morali zeló zapozabiti in biti nehvaležni, ko bi ne ljubili svoje slovenske domovine! Sreča domovine ima biti tudi naša sreča, in delati

Za trebanski, zatiški, žužemperški, mokronoški, litijski in radeški okraj: gosp. Santo Treo, grajščak, gosp. grof Jožef Barbo, grajšak, in gosp. Miha Tavčar, fajmošter.

Za kočevski, laški in ribniški okraj: gosp. Luka Svetec in gosp. Peter Kozler, posestnik.

Za črnomeljski in metliški okraj: gosp. M. Kramarič, posestnik.

II. Poslanci mest in trgov.

Za Ljubljano: gosp. dr. Lovro Toman in gosp. dr. Klun, profesor na Dunaji.

Za Idrijo: gosp. vitez Anton Gariboldi. Za Tržič, Radoljco in Kamnik: gosp. dr. Prevec, advokat v Kamniku.

Za Postojno, Vrhniko in Lož: gosp. baron Janez Slojnski.

Za Novomesto, Kostanjevico, Krško, Črnomelj, Metliko in Višnjo goro: gosp. Ludevik Ravnikar.

Za Kočevje in Ribnico: gosp. France Souvan, posestnik v Ljubljani.

III. Poslanca kupčijske in obrtniške zbornice:

Gosp. Ivan Horak in gosp. Jožef Debevec.

Narodni volilni odbor za vojvodstvo kranjsko.

V Ljubljani 4. marca. 1867.

Avstrijsko cesarstvo.

Na Dunaju 6. marca. Δ▽ (Potožba. Kranjci na noge! Taaffe in Kellersberg. Cesar in og. zbor.) Naši politični nasprotniki se že tako obnašajo, kakor da bi bilo vse prav in njih zmaga gotova. Obé „Pressi“, oba „Fremdenblatta“, „Debatte“, „Wanderer“ in drugi njih baže listi strašno mlatijo po Slovanih in dozdanjih njihovih poslancih na deželnih zborih, ker so se drznili družih misli biti, kakor pa je naš saksonski baron Beust, in se držati oktoberske diplome in septemberskega manifesta. Če to šuntanje

šega jezika imajo učiti tudi velikaši, knezi in njih sihi, ko je Ivan Juri II. izbornik saksonski naš jezik imenoval „jezik vladarski“ (linguam principum). Tako so v starih časih naš mili jezik častili! Žali Bog, da so nam novejši časi mnogo nemilejši. Mlačnost od slovenske strani, sila in druge okoliščine od druge strani, spodrinile so naš lepi jezik iz mest in javnih zborov v vasi, v kmečke hiše, postavljen je bil v kot, za duri. Nam pa naj bo sveta naloga, da poravnamo, kar je zakrivila mlačnost in prevelika pohlevnost slovenska. Posaditi moramo naš jezik zopet za mizo, in mu zadobiti čedalje več veljavo. Že so pokazali se nam lepši časi. Presvitli naš cesar, kojemu zakličem iz hvaležnega in vdanega serca: slava! nam je zagotovil ravnopravnost v svojej diplomji od 20. oktobra 1860. Pa vse blage besede in obljube bodo ostale samó na papirju, če mi sami roke križem deržimo. Nikarte tega! „Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal“, pravi pregovor, in tako moramo tudi mi, če hočemo, da nam bo prisijalo lepše solnce, nikar samo „živijo“ in „slava“ klicati, tim več djansko — to je pravo! — pokazati, da hočemo biti sami svoji, in ne več podlaga ptujčevi peti! Ali smemo tudi mi Slovenci tirjati, da vživamo iste pravice, kakor jih vživajo že davno drugi narodi? Smemo li tirjati, da naj uradniki z nami v domačem jeziku obravnujejo, da se našemu jeziku odpró duri v kancelije in više šole? — Da, to tirjati smemo! Slovenski narod je bil zmiraj najzvestejši svojemu cesarju; on ni nikdar tuhtal prekucij. Slovenskih mladenčev služi več tisoč v cesarski vojski, kakor od kakega drugega naroda; Slovenci plačujejo skerbno obilnih svojih davkov. In ker tako dopolnujejo zvesto svoje dolžnosti, zakaj bi potem ne smeli tirjati za se tistih pravic, ki so se že podelili drugim naro-

in vpitje zoper Slované in njih njihove zaveznike sploh premisslujem, nehoté se mi vriva vprašanje, kako more v Avstriji kedaj dobro biti in kako je mogoče porazumeti in pogoditi se med seboj, ker ljudem srca za to manjka, ker le hočejo gospodovati, ne pa enakih pravic z drugimi deliti. Pa tudi to je skoraj peklensko, ker v svoji slepi zlobi zgodovinske dogodke prevračajo in vse prizadeve Slovanov in njih političnih prijateljev za enakopravno Avstrijo tako napak razlagajo, da se ni kar nič čuditi, če bo danes ali jutri spet vse vprek letelo. Slovani so separatisti, tako se vpije, oni stojé v zvezi s plemstvom in duhovstvom, ki svoje žive dni le zoper svobodo dela itd., tedaj so tudi zoper svobodo in za absolutizem in sužnost; tedaj ima pa tudi minister Beust popolnoma prav, če se njihovemu početju koj energično nasproti postavi in upanje njihovo podere. Kajti naši nasprotniki menijo, da se bode tako najprej ustavnim zmešnjavam v okom prišlo in doseglo, po čemur vsi tako zelo hrepenimo. Mogoče je, da se po tej (pa ne prostej) poti zmešnjavam za nekaj časa konec stori, — narodi pa bodo javeljne za zmiraj zadovoljni, ker se jim ni po njih volji zgodilo. Beust jo neizrečeno drvi, — da bi le tudi vedel, kam? Slabo zanj in za Avstrijo, če tega ne ve in je le za poskušnjo dvalizem vpeljal! Pa saj bomo kmalo videli, kako da bo. Do tedaj pa imejmo potrpljenje in zupanje, zlasti sedaj pri novih volitvah naj Kranjci pokažejo, da jim je res mar za federalistično, enakopravno Avstrijo, da hočejo Slovenci ostati, ne pa podlaga tujčevi peti. Bog dal in sreča junaška, da bi vsi stari poslanci izvoljeni bili in se tako Kranjci pred celim svetom osvetlili! Da se pa to zgodi, delajte in pomagajte si na vso moč! — Graf Taaffe, ki je komaj 36 let star, se še vedno za ministerskega kandidata postavlja in brzkone bo tudi res kmalo minister, ker je te dni tudi skrivni svetovalec postal. O Kellerspergu, tržaškem ces. namestniku, pa pravijo, da postane za gotovo ces-

dom? Ali ne zapoveduje večna božja pravica, da naj eden drugemu dá, kar tudi sam sebi želi, in tudi proti drugemu opusti, kar vsak za se za prijetno ne spozna. Bog je vsem ljudem naložil enake dolžnosti, in jim dal enake naravne pravice.

Kako pa bodemo dosegli to, da se bode naš narod krepko in namenu človeštva primerno razvijal?

Na to vprašanje hočem le kratke odgovoriti, in prepustim bistrim slovenskim glavicom, da si moje besede bolj pretresejo.

„Iz pšenice, veli bratje, ljulko populimo,
Zdravo seme v brazde rojstne njive zaplodimo!“

To je:

1) Naj se gleda in tišči na to, da se izreja slovenska mladina v narodnem duhu, t. j. tako, da bode imela v visoki časti jezik, v katerem jo je učila pobožna mati moliti, v katerem ji je materna ljubezen delila zlate nauke. Tedaj naj so nize in više šole na slovenski zemlji prvič slovenske. Taka v narodnem duhu izrejena mladina bode mu zvesta, bo se zanj trudila. — nastopili bodo potem za Slovence lepši dnevi, zdaj še tu in tam malo obrajtano slovensko ime si bo pridobilo več veljavo in se bo daleč po svetu slavilo.

2) V slov. občinah ali soseskah naj se volijo za zastopnike, župane in odbornike in druge le taki možje, ki so vdani našemu narodu, ki so verni sini matere Slave. Pravi, zvesti in hvaležni sin je pa navadno tudi dober, pošten človek. Taki narodni zastopniki bodo gotovo po vsi moči za svoje brate skerbili in v njih prid delali. Poglejmo v druge slovanske dežele, p. na Česko, Hervaško ali sosedno Kranjsko, kjer imajo že večidel narodne zastopnike, kako veselo se tam razvija narodni duh, kako napredujejo v vsakem obziru! V kranjskem deželnem

namestnik na Češkem. — Za naučnega ministra se zdaj imenuje slavni naš Miklošič. — Cesar pojde prihodnji teden v Pešto; med tem pa se ogrski zbor neizrečeno podviza in je že ministerstvu dovolil, da sme 48.000 vojaških novincev nabrati in davke naprej pobirati. — Na Hrvaskem se že, kakor je slišati, vse nekako mede. Bog daj, da bi se kje ne pre naglili!

Slovenske dežele.

Iz Celovca. (Razpuščeni dež. zbori; — nemški časniki in narodnjaci; slovanska sloga; Hrvatje in vlada; — ogenj.) Trije slovanski deželni zbori: v Pragi, Bernu in Ljubljani so torej razpuščeni, — nemški na Tirolskem, ki je skoraj najostrejšo adresno napravil, pa se ni razpustil. Da se je storilo tako, pride odtod, da je tiroljski zbor hitro po narejenej adresi sam od sebe šel domú; nekteri pa pravijo zavoljo tega, da dež. zbor v Inšbuku vresnici ravna po duhu in smislu cele dežele in da bi razpuščenje dež. zbora nič ne pomagal. O dež. zborih na Češkem, Moravskem in Kranjskem je pa visoka vlada te misli, da so prebivalci teh dežel za sedanjo Beustovo politiko in da le poslanci zoper voljo imenovanih dežel svojo termo godejo. Nove volitve bodo skoraj pokazale, kdo da ima prav; po naših mislih volijo vse tri dežele spet svoje sedanje poslance. — Na te krive misli so pa visoko vlado zapeljali nemški časniki, ki po slovanskih federalističnih poslancih udrihajo, da je strah in groza. Kar je besed, ktere prosto ljudstvo omotijo in razjarijo, vse te lepe besede in imena tem presnetim federalistom obešajo. Federalisti so klerikalci in fevdalci, ki mislijo staro inkvizicijo, staro roboto in desetino vpeljati; — so starokopitneži, kterim je narodnost vse, politiška svoboda pa ničesar, to so volje za

zboru gospodje poslanci že večidel slovensko govore. Kako žalostno je pa pri nas na Koroškem! 120.000 Slovencev nima tukaj ne enega narodnega poslanca v deželnem zboru, ki bi se možko za naše pravice potegoval! Temu smo pa sami krivi, ker smo do volitev premlačni. Naj bi bilo to v prihodnje drugači, boljši; zakaj, kdor noče brata za brata, imeti mora ptujca za — gospodarja.

3. Slednjic — kar je posebno naše dni treba — ozirajte se na druge svoje slovanske brate. Človek sam — dob posekan! Mi Slovenci na Koroškem sami smo prave reve in sirote; pa za nami stoji 18 milijonov naših bratov, ki dobro vedó, kako se nam godi in čutijo tudi z nami vred veselje ali žalost. Na te brate moramo oči svoje obračati in ž njim delati lepo v slogi, vzajemnosti in ljubezni. Sloga in vzajemnost slovanska naj bo naše geslo!

Kaj več vam daues o tem ne morem govoriti. Ponavljam le: Bodimo eno serce, deržimo zmiraj oči odperte, rok pa nikoli križem, dramimo še zaspane brate, razširjajmo ljubezen do naroda in domovine, in, tako mi sunca! prišli bodo za nas boljši časi, mi postanemo gospodarji v lastni hiši, in ne bodemo več Slovenci na slovenski zemlji ptujci. Nadjaje se teh časov zakličem že danes: Obriši si solzne oči, mila mati Slava! Glej, že vstajajo tvoji svati, glej svoje verne sine, ki so prišli na tvoj pohlevni klic od vseh strani, ki hočejo biti varhi tvojega svetišča, ki te bodo obstopili kakor terden zid, da se ti v prihodnje ne prigodi več kaj žalega! Zakličem pa tudi navdušeno: Živili, dragi bratje! Živili, Slovenci! Živila bratovska sloga! Živila slovenska zemlja! Živila naša širja domovina Avstrija! Slava presvitlemu našemu cesarju, ki tudi nam hoče biti dober oče!

jezik in narodnost prodati. Se ve da je ogenj v strehi, akoravno pri vsem tem početju in rogovilenju zoper Slované tudi trohice ni resnice. Vse tiste svoboščine in pravice, ki jih vi Nemci in Madjari želite in tirjate od vlade, vse te želimo in tirjamo tudi mi, in prav hvaležni jih bomo vse sprejeli. Ali z vsemi temi mi Slovani še nismo zadovoljni, mi želimo in tirjamo še narodnih pravic, in nismo volje mirovati, preden po vseh postavnih potih tudi teh ne dobimo. To je naša politika in naš liberalizem, ki menda več velja, ko vse vaše puhle fraze in prazne sanjarije, ki pa nam Slovanom le kujejo staro železje na roke in noge. — Nemški časniki pa tudi dobro vedó, odkod temu puhlemu liberalizmu preti najhujša nevarnost: Sloga in vzajemnost slovanska jim je najdebelejši tern v peti. Zatorej trobijo po svetu, da se federalisti na Dunaju niso zedinili, timveč še bolj se med seboj razperli. Slepci ne vidijo, kako složno in vzajemno delajo v enem duhu deželni zbori v Pragi, Bernu, Ljubljani in Inšbruku! Da pa v gališkem zboru federalistične misli niso še prederle in zmagale, ne bode se čudil nihče, kdor pozna že staro politiko Poljakov. Vendar se je tudi že v tem zboru pokazala federalistična stranka; kajti 34 poslancev v Levovu (in med njimi so najveljavniši možje: dr. Smolka, grof Potocki, Groholski) je glasovalo za adresó. — Na strani takraj litavskih federalistov stojé tudi Hrvatje, kateri se zvesto derže svojega 42. §. od l. 1861, ki zagotavlja trojedini kraljevini njeno samostojnost in politično individualiteto. Da se pa Hrvatom zavoljo tega kaj huda godi, pričajo časniki, ki nam naznanjajo odtod kaj žalostne dogodbe. Taki ukazi dohajajo v Zagreb, da si jih nihče ne upa izpeljati; da vse municipije in županije protestujejo; da se mislijo vsi nadžupani službe svoje odpo vedati; da menda še clo ban Sokčević ne ve več, kaj početi. Iz take moke ne more biti dobrega kruha: Bog obvaruj Avstrijo! — Govore od nesreč naj še to omenjam, da je 7. t. m. zvečer ob 1/9 v št. Ruprehtu blizo Celovca navstal hud ogenj. Pogorelo je menda več pohoštév; iz mesta je vse derlo na pomoč; požarna straža se je spet kaj dobro obnašala. —

Iz Šmartina pri Litiji. (Kaj pravite k temu?) Bilo je lansko leto ravno o vojskinem času. Neko jutro jo lomasti po naši vasi nek capin ter vpije na ves glas: Davki so proč, gosposka je proč, kakor bi taki potepuhi res radi videli. Srenjski župan ga da vjeti in po srenjskem služabniku k okrajni gosposki tirati. Na poti domú srečam tega služabnika, ki mi je namah vse pripovedovati začel, kaj se je zgodilo in kako da je omenjeni potepuh ali vlačugar vpil in razsajal. Na to mu rečem, da sem ravno to od družih ljudi pripovedovati slišal. Še tisti dan pride od okrajne uradnije gospod v vas, ki je v protokol ali zapisnik zapisal vsacega, ki je potepuha vpiti slišal. Tudi na me pride vrsta. G. uradnik mi zarentači: Auch sie haben gesagt, man darf keine Steuern mehr zahlen? t. j. tudi vi ste rekli, da ni treba več davkov plačati. Vsak si zdaj lahko misli, kako mi je pri teh besedah pri srcu bilo. Izgovarjam in izpričujem se, kar sem mogel ali vse ni nič pomagalo, ker uradnik mi pokaže zapisnik in pravi, da je vse zapisano, kako sem govoril in da je to vse srenjski sluga sporočil. Hitro letim domu in napišem list na sluga, kako da je mogel tako lažljivo zoper mene pričati. Kmalo mi odgovori to-le: ik bite si ik si bite, ik gsat si gsat, das Petler gsat nit steiern zahlen ik si bit, ik bite si — Zdaj sem zvedel, kam pes taco moli in kako se je zgodilo. Služabnik namreč je g. uradniku pravil, da sem tudi jaz berača slišal govoriti, — on pa je mislil, da sem tudi jaz vpil: Nicht mehr Steuern zahlen, itd. Ali je to prav? Kako se morejo pošteni ljudje tako natolcevati? Uradnik bi

pač moral naš domači jezik zastopiti, ne pa tje v en dan nedolžnih ljudi begati in jim kaj pripisovati, kar niso nikdar storili! To nam tudi kaže, kako dobro bi bilo, če bi domače uradnike imeli.

Streharjev Juri.

Gorica. → (Kaj naj bi deželni odbor prej ko mogoče dognal?) §. 321 deržavljanskega zakonika pravi: Kjer so vpeljane deželne knjige, mestne in zemljiške ali gruntne in druge enake bukve, se stvarna pravica do ležečega posestva postavno le s tem pridobi, da se uradno zapiše v očitne bukve. Da kraji krajevski enakih zemljiških bukev še nimajo, je obče znano. Kdor koli ondešnje razmere pozna, pozna tudi velike zapreke, katere pomanjkanje rečenih knjig raznemu napredku stavijo. Te zapreke tembolj tlačijo ondešnje ljudstvo, ako jim slabe letine in druge nesreče skoraj ves pridelek vzamejo. Denarja, denarja je treba, pa kako težko se dobi, kjer si upnik posojila zagotoviti ne more. Naravno nezaupanje nastane tedaj iz pomanjkanja zemljiških bukev, težave denarja na posodo dobiti se množé in v veliki sili obresti silo visoko poskočijo. Deželni odbor naj bi prosil slavno vladó, da bi se za to stvar podvzivala; saj je že pred mnogimi leti v deržavnem zboru to storiti obljubila.

V deželnem zboru smo slišali vladnega zastopnika obljubiti, da bo slavna vlada popravila in deloma preuredila cesto po soški dolini. To delo je sila nujno; kajti cesta je jako slaba, polna gerdih in dolgih klancev. Zadnje vojskino leto je z nova dokazalo veliko potrebo rečene ceste. Kupčija bi se tudi bolj razvijala, kajti gorenji kraji soške doline imajo dosti različnih pridelkov, ki jih bi radi v denarje spravili, tako še dosti lepega lesa, sadja, masla in živine; nasproti pa potrebujejo dokaj reči, žita, vina, ki jih le iz Gorice dobivajo. S to cesto se je treba timbolj pohiteti, ker se je bati, da bi koroški kraji po odperti železnici čez Pontabel ne dobivali potrebnih pridelkov iz sedaj nam tuje laške dežele. Koliko vina na priliko imajo lepa naša berda! Koliko so ga popred na Laško prodali! Sedaj se mu je ta pot deloma zaperla. Bog daj, da bi mu jo nova kupčijska pogodba zopet odperla! Koroški kraji so nekdanj sila veliko vina po Goriškem pokupili. Res da jim zdaj podravska železnica dovažá dosti štajerskega in hervaškega vina, pa gotovo bi mnogi tovarniki z nova zahajali na Goriško, ko bi jih pri novih razmerah lepa cesta na to stran vabila. Deželni odbor naj spodbuja vladó, da se ta cesta kar najhitreji mogoče popravi. Ako bi je zavoljo pomanjkanja denarja ali zavoljo družih zadržkov ne mogla h kratu narediti, naj se delo razdeli na več kosov pa en kos precej popravljači začne. Posamezne soseske bodo potem gotovo vse napele, da bodo po primernih potih z glavno cesto sklenjene in slavni deželni zbor bo s primerno podporo njih početje podpiral.

Ali bi ne bilo mogoče, da bi se mnoge mitnice okoli Gorice odpravile? Vžitina se tu tako ne pobira, in goriško mesto bi tu ne smelo gledati na velik dobiček. Saj mesto vendar glavni dobiček spravlja od vseh tistih, ki v mesto blago dovažajo ali pa iz mesta izvažajo. Koliko stroškov mitnice napravljajo raznim soseskam goriškega okraja! Naj bi „Domovina“ to stvar resnobno pretresovala in njen vrednik kot zastopnik kmečkih občin naj bi jo v deželnem zboru na dnevni red spravil. Nadjam se, da ga bodo vsi poslanci podpirali in k večjemu mu ugovarjala poslanca v mestu izvoljena, ki bi se pa tu le za posebne mestne interese potegovala. Večina glasov bi nas oprostila tega nepotrebnega davka. —

V prihodnje hočem še kako drugo reč sprožiti, ako prav vem, da bo morebiti „Domovina“ rekla, da jo podkopujem, da nje-

nemu vredniku čast podiram, ker ne čakam, da bi ona prva o teh važnih stvaréh spregovorila.

V št. Pavlu pri Bolski — c — (Slovenščina. Obletnica). Slovenščina pri nas tukaj ne zaostaja, kar z veseljem naznanjam. Želeti se ve da je še mnogo, pa bo že s časom. Povedati tudi morem, da je tudi nekaj kmetov pri nas, ki prav radi slovenske časopise čitajo. Pa kakor povsod, je tudi tukaj takih dovolj, ki le preradi kako „nemško“ zarobijo ter se tudi nemških časnikov kakor „Neue freie Presse“, „Tagespost“, „Gemeinde Zeitung“ pri nas ne manjka. Taki pomemčni Slovenci pa vendar niso slovenskemu zahtevanju nasproti, ter priznavajo napredovanje narodnega jezika za potrebno in važno, ter nas ne želijo v žlici vode vtopiti. Priča temu je, da nihče ne nasprotuje, da se v tukajšnji šoli v slovenskem jeziku poučúje in slovenščina nikakor ne zanemarja. — Posebno moram pa tu omeniti, da so naši č. gg. duhovniki prav vneti za narodnost ter da si čvrsto prizadevajo pri vsaki priložnosti za našo domačo reč.

Zdaj pa še nekaj družega. Leta 1866. 5. febr. smo prestali tukaj grozen strah in trepet, pa tudi veliko nesrečo. Menim namreč strašni požar nekdanje slovte tkalske tvornice „Pragwald“. — Resničen je tu prigovor: Ni nesreče brez sreče. — Kako so vendar poprej, dokler je tvornica bila, delavci moškega kakor ženskega spola razujzdano živeli, ob nedeljah in praznikih, po dnevu in po noči pijančevali, razsajali in pohujšanje dajali, tako da je bilo joj! Zdaj pa je vse drugače. Vse je tiho, mirno in pokojno. — Da bi le zmirom tako ostalo!

Iz Laškega trga na Štajerskem 1. marca t. l. (Nemški in slovenski duh v našem trgu. — Drobtine.) Znano je slovenskemu svetu, kako so se nemškutarji pri volitvah za mesta in trge v Celji obnašali in žalibog! da je med njimi tudi nekaj Laških tržanov bilo, ki se štejejo med „Verfassungstreue“ in „deutsche Kulturträger“. Pa je že tako: najlepše opleto polje ni brez ljudjike! Ti kulturonosci, ki so v Celji glasovali za g. Nekermana, želijo naš prijazni trg popolnoma pomemčiti, kakor slavni Konjičani, ter so napravili 19. februarja nemško gledišče in igrali dve nemški igri, h kterima so vse nemškutarke Celjane in kasinine pevce povabili. Zadnji so na odru prepevali, se vé da same velikonemške pesmi, kterih muzika je sicer prav lepa bila, njih zapopadek pa je brez vere in poštenja. Pilo in pelo se je potem se ve da do ranega jutra. —

Toda ti ljubi gospodje ne smejo misliti, da so nas Slovence s tem pokopali. Tudi mi smo se hitro na noge postavili in en teden pozneje, 26. februarja igrali dve slovenski igri: Vilharjevo „Deteljo“, in staroznano: „Domači prepír“. Tudi mi Slovenci se smemo ponašati, da smo imeli obilno gostov, posebno iz Celja in Žalca. Udov slavne Celjske čitalnice, gospodov in gospá je bilo obilno zbranih, in prepevale so se mile slovenske pesmice. Plesa in družega radovanja tudi ni manjkalo. Res prehitro nam je vesela noč zginila! — Laščani, ne udajte se pod jarem nekih v tistem lazečih nemškutarjev! Bodite vrli sinovi majke Slave, ki vas je odgojila! Ne sramujte se slovenskega naroda, v katerem ste rojeni, kteri vas živi! Poglejte na vrle Žalčane in Mozirčane; po njih se zgledujte, ne pa po nemškutarških Konjičanih in Slovenjegračanih! Tudi nam se bodo vremena zjasnila, in če se tudi vsi nam zoperstavljaajo! Zatorej: „Ne udajmo se!“ — Dobili smo pred nekaj časom novega okrajnega predstojnika, g. Glazer-ja, prav poštenega in ljubeznivega moža, ki bode gotovo boljši prijatelj našega naroda, kakor rajni Wagner. Saj je brat slavnoznanega gospoda častnega korarja pri sv. Petru blizo Maribora, in vrlega vašega dopisovalca iz Ruš. Upamo, da se nad

njim ne bomo goljufali! — Za okrajnega zastopništva prvomestnik je pri nas izvoljen g. Anton Horijak, zvest prijatelj matere Slave. Živio!

Iz Gradea. — i. Obljubil sem bil v svojem zadnjem dopisu, da hočem pozneje še enkrat ozirati se na sklep, po katerem sta se gg. Lipold in Lenček silila, da morata prevzeti mandat. Tukajšni časniki vsi molčijo o tej stvari, ker grajati ovi sklep si ne upajo, kajti lahko bi se razjaril vsemočni Bлагатинšek čez nje, — hvaliti ga pa, to bi pa še celo njih nesramnost presegal!

Bolj odkritosrčno se je izrekla dvalistična „Debatta“, ki sicer štajerske avtonomiste povzdiguje nad oblake. Ona pravi, da je ta sklep štajerskega deželnega zbora absurden in brezumen!

Pa gotovo, odkar se je začelo parlamentarno življenje, nikdar se ni kaj tacega sklenilo. Ta čast gre štajerskemu deželnemu zboru! Pokazali so Nemci, koliko jim je mar za doslednost! Prejšnje dni so prašali gg. Lipolda in dra. Razlaga, če bi hotla prevzeti volitev? Vsak nemški poslanec, ki je bil izvoljen, rekel je, da je pripravljen prevzeti mandat, če tudi bi okoliščine še tako zabranjevale. Carneri je prej rekel, da noče prevzeti mandata, kar je baron Hakelberg sam priznal, rekoč, da se ima le Carneritu zahvaliti, da se je izvolil; kako se je tedaj mogel Carneri, ki je sam glasoval za predlog Stremayrov ter takó pritrtil njegovemu principu, že prej odpovedati mandatu?

Pa ne samo nedosledni so bili Nemci, — bili so tudi breznačajni. Ako bi bili vsi Nemci taki, kakor ti v štajerskem zboru, lahko bi se reklo: „Germanica fides mulla fides“.

Prejšnje dni so nemški poslanci rekli našim poslancem, da so pripravljene voliti njih kandidate, ako tudi Slovenci glasujejo za nemške kandidate.

Tako so spravili naše poslance na led, kajti ti si niso mogli misliti, da jo bodo Nemci tako zasukali. Naši poslanci so zares volili nemške kandidate, ki so na ta način večidel se izvolili s preveliko večino; a ne takó Nemci, ki so, ko je prišla celó na zadnje tudi naša skupina na vrsto, čisto pozabili svoje obljube.

Sedaj so pa še tako nesramni in se izgovarjajo s tem, da jim niso bili znani naši kandidatje. To je grda laž, ker od slovenske strani je bil odločen g. dr. Razlag, da jih objavi nemškemu klubu ali smidu.

Tako postopanje se obsoja samo, — ni je treba druge sodbe.

Čast in hvala pa gre vrlima gg. Lipoldu in Lenčku, ki sta pokazala pri tej prilici, da jima ne gre za svojo osebo, ampak za narod, ki ju je izvolil. S takimi možaki se lahko ponaša naš narod; ponosen je pa tudi lahko na se, ker je pokazal, da si zna izbrati prave poštenjake za svoje zastopnike.

Včeraj je na tukajšnjem vseučilišču, kakor veleva postava, g. prof. dr. Krek v poskušnjo prvič javno govoril (tako imenovano Probe-vorlesung). Odločeno mu je bilo kratko razlagati čase (tempora) v staroslovenščini s posebnim obzirom na primerjavno jezikoslovje. Če tudi mislimo, da bi si bil gosp. profesor, ako bi mu bilo prosto izbrati si predmet, izvolil drug manj suhoparen predmet; vendar pa je tudi tega izpeljal tako izvrstno, da si je pridobil od vseh strani živo pohvalo.

Končno se je tudi odločil za ime „staroslovenščina“, katero hočejo drugi učenjaki spodriniti.

Slava gospodu profesorju, kteremu se imamo zahvaliti, da se bodo Slovani tudi na tukajšnjem vseučilišču lahko učili slovanskega jezikoslovja, česar se je dozdej tako zelo pogrešalo.

Ptuje dežele.

Italija. Po deželi od enega konca do drugega zelo vre. Vse je po koncu zavolj prihodnjih volitev, zlasti ker tudi Garibaldi pridno olje v ogenj vliva in ljudstvo zoper vlado in duhovstvo šunta. — Kraljevič Humbert gre še le po veliki noči na Dunaj.

Francoska. Napoleon se zdaj tudi za vojsko pripravlja. Naročeno je že veliko ti-soč novega orožja in konj, zakaj? to je gotovo, da ne za igračo. Napoleon neki Bismarku nič kaj ne upa, posebno odsehdob ne, odkar je z Rusom tako prijazen.

Angleška. Prejkone bo de skorej zdajnjemu ministerstvu odzvonilo, 4 možje so že izstopili zavolj volitnega predloga.

Iz Londona se od 7. t. m. poroča, da so se Fenjanci na več krajih spuntali, in s kr. armado do krvavega bili ter telegrafe in železnico poškovali.

Srbija. Kakor je zdaj čuti, se Srbska vlada ne misli vdati in turških pogojev zastran trdnjav sprejeti, pa javljne tudi tega vabila ne, da bi knez v Carigrad šel in se tam s turškimi državniki pogajal. Čemu neki? Kakor je oni dan tudi ruski „Invalid“ pisal, so tu vse prizadetve za mirno spravo zastonj, ker sv. križ pa koran ne moreta biti skupaj! — Armada se na vso moč pripravlja, da bode v stanu brz na vojsko iti, in da bo vredjena kolikor mogoče romanski enako, ki jo bo pruski major Krenski s pomočjo pruskih oficirjev po pruskem kalupu prej ko mogoče vredil.

Turčija. Za vzhodnje vprašanje se čedalje bolj po Evropi vnamajo. Je pa tudi vprašanje, da mu ga ni para. Rus dela z besedo in djanjem za turške kristjane in sili tako Napoleona, ki je mislil to vprašanje spet odložiti, da bo tudi kaj početi moral; le Baron Beust — ne ve se, kaj on zdaj tuhta, ker mu je prvi naskok spodletel!

Razne novice.

* Nad vasjó „Gozjdom“ nad Kamnikom pod skalnatim hribom se je 12. febr. velika več centov težka skala utrgala in s toliko težo na streho in pod neke hiše padla, da je vse predrla in pri peči, kjer je sedela 21letna deklica, na tla telebila. Letá je bila zasuta in prišla ob življenje, 2 otroka pa, ki sta pri mizi sedela, bila sta o popolnoma nepoškodovana. — Nedavno poprej se je tudi pri Podpeči velika skala utrgala, pa menda ni nič posebne škode napravila.

* 6. t. m. ob času solnčnega mrknjenja nismo tu v Celovcu mogli nič opazovati, ker je ravno tedaj sneg zeló naletaval. Med 10. in 11. u. je bilo zelo temno.

* Vodstvo južne železnice naznanja, da pobira od 5. t. m. 27% nadavka od vseh plačil, ki se v bankovnih odrajtujejo.

* Blizo mesta Neapel na tako imenovanem predgorju „Posilipo“ zgodila se je oni dan strašna nesreča. Nek viši oglednik je iz tamošnje smodnišnice že dalj časa smodnik zmikal in ga skrivej prodajal. To je zdaj na dan prišlo. Gosposka pošlje posebnega komisarja k njemu, da bi vse preiskal, pa lej, tatinski nadzornik gre in zasmodnišnico, ki se s strašnim pokom v zrak razleti. Šteje se tudi 63 mrličev.

* 12. t. m. bodo v Monakovem na Parskem imeli železnični oskrbniki posvetovanje, da konečno določijo znižano ceno za vožnjo v Pariz in nazaj, kedar bo velika razstava.

* Baron Šlojsnik je po „Klagenfurterici“ v veliki nevarnosti zgubiti pokroviteljstvo filharmoničnega društva in nemške kazine. — Nemškutarji pač le vedno na maščevanje mislijo! Namesto da bi si pravičnega moža za izgled vzeli in posnemali, kar bi bilo lepo in značajno, vpijejo in kličejo le na maščevanje!

* Nek Sedmogračan, z imenom Berency, ki je bil 4 leta v Celovcu interniran, dobil je te dni naznanilo, da je sprosten in da se sme v svojo domovino vrniti.

* Iz Dunaja se poroča, da bodo napravili 4 nove posadne ali garnisonske bolnišnice in sicer v Celovcu, Šopronju, Bolzanu in Trenti. Vsaka bode imela 1 stotnika za poveljnika in 1 štabnega zdravnika za višega zdravnika.

* Vladin časnik v Florenciji naznanja ministrski oglas, po katerem se je kr. poslanstvo ali konsulat na Dunaju in v Trstu ustanovilo. K prvemu bode spadala niža Avstrija, Moravsko, Šlesko, Česko, Galicija, Ogrsko, Sedmograško in Štajersko, k drugemu pa Koroško, Kranjsko, Dalmatinsko, Primorje, Istra z vsemi kvarnerskimi otoki. Najviši bode menda imel 15.000 lir na leto plačila.

* Slavni škof Strosmajer se je srečno 3. t. m. iz Laškega v Zagreb pripeljal.

Prazne službe.

Profesorska na c. kr. viši gimnaziji v Mariboru za latinski, grški in slovenski jezik (840—945 gld.) do 10. aprila t. l. pri dež. namestnji v Gradcu; — 3 aktuarske sl. pri novo vredjenih okr. sodnijah v Zatičini, Ložu in Ribnici (400—500 gld.) v dobrih 2 tednih pri viši dež. sodnji v Gradcu. Prosvitci morajo med drugim dokazati, da znajo popolnoma slovenski jezik; — nadzorniška pri colnem uradu v Kufstein-u (1470 gld. itd.) do 14. marca pri dež. fin. vodstvu v Insubruku; — gozdnarska v gozdnarskem okraju v Zell-u pri jezeru (630 gld. itd.) do 14. marca pri fin. vodstvu v Solnemgradu. — sl. gozdnarskega svetovalca in sporočevalca pri štajersko-avstrijskem fužinarskem vodstvu (1260 gld. s postranskimi dohodki) do 21. marca do fužin. vodstva v Eisenerzu.

Srečkanje.

Pri 14. srečkanju državnih sreček so sledeče serije vzdignjene bile: 639, 1121, 1477, 1511, 1798, 2115, 2302 in 3861.

Ser. 3961 šte. 28 dobi 200.000 gld., s. 659 št. 21 dobi 50.000 gld., s. 1511 št. 71 d. 15.000 gld., s. 1798 št. 60 d. 10.000 gld., s. 3961 št. 91 in s. 2302 št. 23 d. 5000 gld., s. 1477 št. 38, s. 1477 št. 86, s. 3961 št. 48 d. 2000 gld., s. 1511 št. 83 in 27, s. 1477 št. 84, s. 3961 št. 2 in 95, s. 2112 št. 42 d. 1000 gld., s. 659 št. 22, 39, 56, s. 1121 št. 55, s. 1511 št. 95, s. 1798 št. 17, 26, s. 2115 št. 28, s. 2302 št. 42, 54, 57, 98, s. 3961 št. 13, 21, 83 d. po 500 gld. itd.

Pri 454. in 455. srečkanju starega državnega dolga ste bile seriji št. 51 in št. 122 vzdignjeni. S. 51 ima bankine obligacije ali obveznice po 2½ odstotkov od številke 40.778 do šte. 41.629 s skupno glavnico 999.354 gld. z obrestnim zneskom po znižani meri 24.983 gld. 51 kr. Sr. št. 122 ima bankine obligacije po 2½% od št. 109 do 359, po 2% od št. 32 do št. 3337; št. 2400 s polovico glavne matice; potem št. 3406 do št. 3428 s skupno glavnico 1.204.120 g. z obrestnim zneskom po znižani meri: 24.951 gld. 23 kr.

Pri 28. srečkanju loterijskega posojila od l. 1839 je bilo 1. dec. l. l. 114 serij vzdignjenih. Od teh so sledeče zadele: S. 5241 št. 20.606 dobi 220.000 gld., s. 1031 št. 20.606 dobi 40.000 gld., s. 459 št. 9170 d. 12.000 gld., s. 1633 št. 32.656 d. 9000 gld., s. 272 št. 5436 d. 8000 gld., s. 2018 št. 40.360 d. 7000 gld. in s. 4432 št. 88.630 dobi 6000 gld.

Odrpta listnica.

G. M. na K.: Na Vas ni nihče mislil; vse gola naključba. — G. O. na R.: Lepa hvala; prosimo! — G. H. pri J.: Kaj še! To je pač nesramno!

Dunajska borsa 8. marca 1867.

5% metalike	61.—
5% nacional	71.40
1860 derž. posoj	88.30
Bankine akcije	741.—
Kreditne	183.40
London	127.60
Novi zlati	6.02
Srebro	125.75